

ingediend op **19-A** (2021-2022) – Nr. 3-J
22 juni 2022 (2021-2022)

Verslag

namens de Commissie voor Welzijn,
Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding
uitgebracht door Tine van der Vloet en Joke Schauvliege
aan de Commissie voor Algemeen Beleid,
Financiën, Begroting en Justitie

over het ontwerp van decreet

houdende aanpassing van de uitgavenbegroting
van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2022

Documenten in het dossier:

- 19-A** (2021-2022) – Nr. 1: Ontwerp van decreet + Bijlagen
 - Nr. 2: Amendementen
 - Nr. 3-A t.e.m. I: Verslagen aan de Commissie voor Algemeen Beleid,
Financiën, Begroting en Justitie
- 18** (2021-2022) – Nr. 1: Ontwerp van decreet
- 17** (2021-2022) – Nr. 1: Algemene toelichting
- 20** (2021-2022) – Nr. 1: Verslag van het Rekenhof over de aanpassing van de begroting
- 1302** (2021-2022) – Nr. 1: Ontwerp van programmadecreet

Samenstelling van de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding:

Voorzitter: Stefaan Sintobin.

Vaste leden:

Koen Daniëls, Veerle Geerinckx, Elke Sleurs, Tine van der Vloet, Katja Verheyen;
Immanuel De Reuse, Stefaan Sintobin, Suzy Wouters;
Maaïke De Rudder, Katrien Schryvers;
Freya Saeys, Maurits Vande Reyde;
Ann De Martelaer, Jeremie Vaneekhout;
Freya Van den Bossche.

Plaatsvervangers:

Allessia Claes, Piet De Bruyn, Freya Perdaens, Sarah Smeyers, Annabel Tavernier;
Yves Buysse, Ilse Malfroot, Frieda Verougstraete-Deschacht;
Vera Jans, Kurt Vanryckeghem;
Gweny De Vroe, Emmily Talpe;
Johan Danen, Celia Groothedde;
Conner Rousseau.

Toegevoegde leden:

Lise Vandecasteele.

INHOUD

1. Toelichting door Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	4
2. Toelichting door Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding	6
3. Tussenkomsten van de commissieleden	6
3.1. Tussenkomst van Ann De Martelaer	6
3.2. Tussenkomst van Hannes Anaf	7
3.3. Tussenkomst van Maxim Veys	7
4. Antwoorden van minister Hilde Crevits	7
5. Antwoorden van minister Benjamin Dalle	7
6. Stemming	8

Op 14 en 21 juni 2022 besprak de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding het ontwerp van decreet houdende aanpassing van de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2022. Dat gebeurde samen met de bespreking van het ontwerp van programmadecreet bij de aanpassing van de begroting 2022 (*Parl.St.* Vl.Parl. 2021-22, nr. 1302/1).

1. Toelichting door Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Als eerste zegt minister *Hilde Crevits* dat het gaat over een begrotingsaanpassing light. In vergelijking met de jaarlijkse begrotingsopmaak in september wordt er in deze oefening geen meerjarenanalyse gemaakt van het begrotingsresultaat, geen nieuwe budgettaire maatregelen opgestart en ook geen nieuwe begrotingsdoelstelling gemaakt. Er gebeurde enkel een technische update van het begrotingsaldo.

De minister verwijst hiervoor ook naar de algemene toelichting van minister Matthias Diependaele, bevoegd voor de Begroting: "De invulling van de begrotingsaanpassing is veeleer begrotingstechnisch en focust dus op actualisaties en aanpassingen die nodig zijn om een correct beeld te geven van de Vlaamse begroting, maar omvatten geen nieuwe brede beleidsenvelopes. Met uitzondering van beleidsantwoorden op recente uitdagingen en onder druk van de omstandigheden zoals bijvoorbeeld het conflict in Oekraïne."

Toch worden een aantal begrotingsposten technisch herzien waardoor het totale budget van het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin met zo'n 74 miljoen euro toeneemt. De minister verklaart waar die stijging precies vandaan komt.

Het budget voor de woonzorgcentra stijgt in totaal met ongeveer 25 miljoen euro. Enerzijds wordt een stijging van de bezettingsgraad verwacht, de impact daarvan wordt geraamd op 10,8 miljoen euro. De raming is gebaseerd op een bezettingsgraad van 93,23 procent. Dit is de hoogste bezettingsgraad sinds de start van de coronapandemie en ligt 0,47 procent hoger dan de geraamde bezettingsgraad bij de begrotingsopmaak 2022, zijnde 92,76 procent.

Anderzijds is een nieuwe berekening gemaakt van het totaal aantal woongelegenheden dat erkend is, waarbij herberekend is hoeveel bijkomende erkenningen er effectief zijn bijgekomen en hoeveel er nog in de loop van 2022 zullen bijkomen. Dat zorgt voor een daling van het budget met 9,2 miljoen euro.

Ten slotte wordt 23,1 miljoen euro voorzien ingevolge de actualisatie van de basistegemoetkoming voor zorg. Het bedrag dat een woonzorgcentrum kan factureren per bewoner hangt af van de gerealiseerde personeelsinzet en de zorgzwaarte van de bewoners. Een bewoner met een hogere zorgzwaarte heeft recht op een hogere inzet van personeel en dus ook een hogere personeelsfinanciering. Die financiering wordt voor 2022 berekend op basis van de referentieperiode 1 juli 2020 tot 30 juni 2021. Omdat de gemiddelde bewoner in deze periode een hogere zorgzwaarte had dan dat bij de begrotingsopmaak voorspeld was, komt er 23 miljoen euro bij. Dit zijn dus extra middelen die ingezet worden voor bijkomend personeel.

Nog binnen de Vlaamse sociale bescherming wordt de bij de begrotingsopmaak 2022 voorziene groei van de middelen voor het zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden van 10,9 miljoen euro herzien naar 4,6 miljoen euro, een bijstelling van 6,3 miljoen euro.

Waar de Vlaamse sociale bescherming in de eerste plaats de budgetten omvat voor de ouderen, zijn er ook nieuwe budgettaire ramingen voor de kinderen in het groei-pakket.

Ten opzichte van de prognoses bij de begrotingsopmaak wordt er 33,8 miljoen euro toegevoegd. Die 33,8 miljoen bestaat eigenlijk uit twee delen. Enerzijds wordt het budget voor de gewone maandelijkse rechten opgetrokken met ongeveer 17 miljoen euro. Dat heeft in de eerste plaats te maken met de update van het aantal transitiekinderen en het aantal nieuwe kinderen.

Anderzijds wordt 16 miljoen euro voorzien voor bijkomende regularisaties. Dit gaat in de eerste plaats over kinderen in gezinnen die een sociale toeslag automatisch toegekend krijgen op basis van de controle van het inkomen 2020, waar dat voor 2020 nog gebeurde op basis van het toen gekende inkomen 2018.

Naast deze structurele aanpassingen is er ook een bijstelling van het aantal kinderen naar aanleiding van de oorlog in Oekraïne. Elk kind dat in Vlaanderen woont en de Belgische nationaliteit heeft of over een verblijfsrecht beschikt, heeft recht op het groeipakket. Als een kind een attest 'tijdelijke bescherming' heeft, dan heeft een kind een verblijfsrecht en dus ook recht op een groeipakket. In totaal is hiervoor een bijstelling voorzien van 48,5 miljoen euro.

Deze raming gaat uit van het door het Celeva geraamde 'low' scenario dat uitgaat van een instroom van 29.700 personen. Op basis van de leeftijdsverdeling van de actueel ingestroomde populatie wordt uitgegaan van 16.186 personen die 0 tot 24 jaar oud zijn. Binnen dit bedrag wordt er ook van uitgegaan dat alle kinderen recht zullen hebben op sociale toeslag en de maximale schooltoeslag (0 tot 18 jaar én indien schoolgaand).

Ten slotte is er ook een aanpassing van het budget voor de aflopende investeringen in de ziekenhuisinfrastructuur die nog via de federale operatoren verlopen. De ESR-aanrekenbare uitgaven (ESR: Europees Systeem van Nationale en Regionale Rekeningen) binnen het budget van financiële middelen dalen met 31,4 miljoen euro. Dat is een eenmalige verrekening van negatieve inhaalbedragen naar aanleiding van inspecties door inspecteurs van de federale overheidsdienst Volksgezondheid. Dat betekent dat er een terugvordering is na controle van teveel aan toegekende subsidies. Daarnaast is er ook een effect van dalende intrestlasten.

Behalve deze bewegingen die leiden tot die globale verhoging met 74 miljoen euro zijn er ook een aantal compensaties. De belangrijkste zijn een compensatie van 17 miljoen euro vanuit het zorgbudget voor ouderen en 2,7 miljoen euro vanuit het basisondersteuningsbudget naar het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap in uitvoering van het Zorginvesteringsplan.

Het zorgbudget voor de zwaar zorgbehoevenden is gedaald met 6,3 miljoen euro. Dat is een jaarlijks wederkerende overschatting. De inschattingmethode is in overeenstemming tussen het Departement Financiën en Begroting en de betrokken entiteit ontwikkeld. Ze wordt geëvalueerd en bijgesteld.

Wat betreft de vraag over de geraamde kost van de automatische toekenningsgroepen binnen het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap antwoordt de minister dat er geen voorbehouden bedrag is voor de automatische toekenningen. Het bedrag voor het uitbreidingsbeleid wordt samen met het overgeheveld bedrag vanuit de Vlaamse sociale bescherming en de middelen die vrijkomen voor de uitstroom in de eerste plaats voorbehouden voor de automatische toekenningen. Het saldo is beschikbaar voor de prioriteitengroepen. In 2021 is er voor 56,5 miljoen euro ter beschikking gesteld aan automatische toekenningen. In 2022 schat men dat bedrag op 51,5 miljoen euro. Ook in 2023 en 2024 dienen die toekenningen te voorzien worden. In het kader van het Zorginvesteringsplan zal dat gemonitord worden.

In het ontwerp van programmadecreet staat een technische bepaling die gaat over een begrotingsfonds dat al bestond en waar enkel uitgaven voor loonkosten konden op geboekt worden. Nu wordt de mogelijkheid gecreëerd om uitzendarbeid of extern ICT-profielen te financieren.

2. Toelichting door Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding

Minister *Benjamin Dalle* licht toe dat er een beperkte bijstelling is ten gevolge van de indexering. Er wordt 9000 euro in plus bijgesteld voor de structurele werkings-subsidie aan de Vlaamse Gemeenschapscommissie in het kader van de armoedebestrijding. De minister geeft evenwel aan dat de indexering van het grootste deel van het armoedebudget geïndexeerd wordt via de indexprovisie van het Departement Financiën en Begroting. Dat betekent dat na overschrijding van de spilindex middelen ter beschikking gesteld worden via herverdeling. Die herverdeelde middelen worden het jaar daarop recurrent gemaakt en verrekend naar 12 maanden. Op jaarbasis beschouwd zou de huidige inflatie leiden tot een bijkomende indexering van het budget van 991.000 euro.

Er is een compensatie van 100.000 euro in min uitgevoerd richting het Agentschap Binnenlands Bestuur. Het gaat over een tijdelijk budget dat in het kader van het project 'De wisselaar' wordt ingezet om experts in lokale armoedebestrijding ter beschikking te stellen aan lokale besturen. Het bedrag zal in 2025 terugkeren naar het budget voor armoedebestrijding.

3. Tussenkomen van de commissieleden

3.1. Tussenkomen van Ann De Martelaer

Ann De Martelaer vestigt de aandacht op het budget voor vrijwilligerswerk. Er is een groot budget voor vrijwilligerswerk voorzien dat verdeeld wordt over alle organisaties a rato van het aantal vrijwilligers per organisatie, ongeacht wat de organisaties doen. *Ann De Martelaer* merkt op dat 6000 euro niet besteed werd. Nochtans staat het water bij vele organisaties die op vrijwilligers draaien aan de lippen, denk daarbij aan de diensten voor palliatieve zorgen. De vorming voor de vrijwilligers actief bij dergelijke organisaties is sterk verschillend van andere organisaties. Toch krijgen die organisaties evenveel subsidies, terwijl de diensten voor palliatieve zorgen middelen tekort komen om hun vrijwilligers te ondersteunen. Kan het vrijwilligerswerk gewogen worden op basis van de opdrachten van de betrokken organisaties? Misschien kan die 6000 euro daar al wat soelaas brengen en zinvol besteed worden.

Wat betreft het armoedebeleid stelt *Ann De Martelaer* dat voormalig minister *Wouter Beke* er niet in slaagde een doortastend armoedebeleid op te zetten wegens de beperkte middelen. Het groeipakket is een belangrijk instrument in dat beleid. Maar hoe zal dat in de toekomst aangepakt worden aangezien dit onder de bevoegdheid van minister *Hilde Crevits* zit? Welke initiatieven zal de minister nemen om kinderarmoede te beperken?

De aanpak van kinderarmoede zou beleidsoverschrijdend gebeuren. Welk totaalbudget was voorzien vanuit de bevoegdheid van de minister en hoeveel daarvan werd al ingezet? Acht de minister de budgetten en initiatieven voldoende gezien het stijgende risico op armoede? Welke budgetten en projecten zijn al voltooid en welke zullen nog dit jaar gepland en afgerond worden? Waar zou de minister de budgetten vandaan halen als hij extra maatregelen zou willen nemen? Is de minister van plan om pilootprojecten rond menstruatiearmoede te ondersteunen? Zo ja, binnen welke termijn ziet de minister dat? Welke initiatieven zal de minister nemen

om armoede op school te bestrijden en welke bijkomende maatregelen zullen genomen worden in het licht van de stijgende voedsel- en energieprijzen?

3.2. Tussenkost van Hannes Anaf

Hannes Anaf zegt dat het Rekenhof opmerkt dat de bezettingsgraad in de woonzorgcentra te laag geraamd is, waardoor er 30 miljoen euro tekort zou zijn. Zal dat per amendement bijgestuurd worden?

3.3. Tussenkost van Maxim Veys

Maxim Veys geeft aan dat er geen sterke aanpassingen gebeurd zijn op het vlak van armoedebestrijding. Nochtans verwacht de Vooruitfractie veel van de minister. De minister kondigde aan in september een evaluatie te maken van het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding (VAPA). Daar zal een grotere begrotingsaanpassing nodig zijn om het verschil te kunnen maken. Door dat nu niet te doen, zet Vlaanderen de instrumenten voor armoedebestrijding nog steeds niet goed in.

Als coördinerend minister is minister Benjamin Dalle verantwoordelijk voor een aanpak over de beleidsdomeinen heen. Voorlopig slaagt de minister daar niet in, getuige de aanpak van kinderarmoede. Zo hebben lokale besturen nog steeds onvoldoende toegang tot de gegevens van Kind en Gezin, wordt er bespaard op de kinderbijslag en is er nog steeds geen werk gemaakt van een maximumfactuur in het secundair onderwijs.

De algemene bestrijding van armoede gaat ook niet in de goede richting. De bouw van sociale woningen blijft vertraging oplopen, 'housing first' wordt voorlopig enkel door het federale niveau in handen genomen en de lokale gezinscoaches is op het vlak van ambitie sterk afgezwakt. De projectoproep was niet succesvol, ondanks het nut van dergelijke coaches.

4. Antwoorden van minister Hilde Crevits

Minister *Hilde Crevits* neemt de suggestie van Ann De Martelaer mee.

Op de vraag van Hannes Anaf antwoordt minister Hilde Crevits dat op het moment van de afronding van de technische begrotingsaanpassing enkel de bezettingsgraad tot en met februari 2022 gekend was. Die bedroeg in februari 2022 92,98 procent, maar die steeg in april 2022 naar 93,23 procent. Er is dus nog een buffer aanwezig doordat er in de eerste maanden van 2022 geen 93,23 procent gehaald werd. Het is onmogelijk om zeker te weten hoe de bezettingsgraad zal evolueren. En dat zal indien nodig aangepast worden.

5. Antwoorden van minister Benjamin Dalle

Minister *Benjamin Dalle* zegt niet in detail in te gaan op de vragen van Ann De Martelaer omdat er op dat vlak in het kader van de begrotingsaanpassing 2022 weinig veranderingen te melden zijn.

In totaal heeft de minister 20 miljoen euro ter beschikking voor armoedebestrijding. Daarnaast is er een belangrijke coördinerende rol samen met alle collega's in de Vlaamse Regering. De minister zal zeer intens samenwerken met alle collega-ministers om het bestaande beleid te verbeteren en extra maatregelen te nemen.

Wat betreft het groeipakket is het de ambitie om in het najaar van 2022 de nodige aanpassingen door te voeren in het licht van de begrotingsbesprekingen.

De minister is van plan naar aanleiding van de evaluatie van het VAPA extra maatregelen voor te stellen, waar desgevallend rekening mee gehouden zal worden bij de begrotingsopmaak. De deadline is 22 september 2022. De minister vroeg aan de collega-ministers om de nodige input voor het einde van de zomer aan hem te bezorgen.

6. Stemming

Het aan de commissie toegewezen gedeelte van de aanpassing van de algemene uitgavenbegroting 2022 voor het luik Armoedebestrijding werd indicatief aangenomen met 8 tegen 2 met 2 onthoudingen.

Stefaan SINTOBIN,
voorzitter

Tine VAN DER VLOET
Maaïke DE RUDDER,
verslaggevers